

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXVIII NR. 45

Vineri,
9
NOIEMBRIE
2018

Întâlnirea generațiilor
la școala românească
din Bătănia

(Pagina 3)

Opt filme românești
premiat, la Cinematograful
„Uránia” din Budapesta

(Pagina 5)

Prâslea cel voinic
și prietenii lui, la copiii
români din Ungaria

(Paginile 6 și 7)

Calendar ortodox

12 noiembrie, luni, †) Sf. Martiri și Mărturisitori Năsăudeni: Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu; Sf. Ioan cel Milostiv, Patr. Alexandriei; Sf. Cuv. Nil Pustnicul

13 noiembrie, marți, †) Sf. Ier. Ioan Gură de Aur, Arhiep. Constantinopolului; Sf. Cuv. Mc. Damaschin

14 noiembrie, miercuri, † Sf. Ap. Filip; Sf. Ier. Grigorie Palama, arhiep. Tesalonicului

15 noiembrie, joi, †) Sf. Cuv. Paisie de la Neamț; Sf. Mc. și Mărt. Gurie, Samona și Aviv

16 noiembrie, vineri, † Sf. Ap. și Ev. Matei (Post)

17 noiembrie, sâmbătă, Sf. Ier. Grigorie Taumaturgul, Ep. Neocezareei și Chenadie, patriarhul Constantinopolului; Sf. Cuv. Mărt. Lazăr Zugravul

18 noiembrie, duminică, D Sf. M. Mc. Platon; Sf. Mc. Roman și Zaheu, diac. Duminica a XXVI-a după Rusalii (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina)

Audiență publică la AȚRU

Conducerea Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria anunță că în ziua de joi, 22 noiembrie, de la ora 13.00, va avea loc o audiență publică. Conform Legii Naționalităților din Ungaria, fiecare autoguvernare de naționalitate este obligată ca să țină audiențe publice minimum o dată pe an. Audiența publică a AȚRU se va ține la sediul din Jula, aflat în str. Eminescu nr. 1. Sunt invitați să participe toți cei interesați de viața publică și problemele comunității noastre românești.

E.Ș.

Mica Românie din Chitighaz, la TVR Internațional

Al doilea episod din seria dedicată românilor din Ungaria spune povestea localității Chitighaz, sâmbătă, 10 noiembrie, ora 14.30 și joi, 15 noiembrie, ora 21.00, pe TVR Internațional.

Seria „La un pas de România” continuă cu povestea comunei Chitighaz, unde trăiește o comunitate de români cu tradiții vechi de sute de ani. Românii din Chitighaz ascultă slujbele religioase în limba maternă. În sat este și biserică ortodoxă română, veche de sute de ani. Satul Chitighaz este cel mai mare sat cu populație majoritară românească din Ungaria, situat aproape de granița cu România. Conform recensământului din 2011, aici erau 3.858 locuitori, dintre care 70% maghiari și 23% români. Maria Pilan Kalcso a reușit să le „păcălească” pe câteva dintre gospodinele din localitate și a reușit să adune chiar o carte cu rețete tradiționale românești care se pregătesc doar în satele românești din estul Ungariei. Tot aici, singurul fierar din sat spune că cea mai mare bucurie a lui este că rădăcinile sale sunt românești, iar primarul comunei organizează festivaluri românești ori de câte ori are ocazia. (Comunicat TVR Internațional)

Poza săptămânii

Nu-i așa că nu se vede că asta mi-e prima zi la grădiniță???
Nu mi-e frică nici de zmei...

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

ANNO

Acum 30 de ani...

În anul școlar 88/89

Prima adunare generală a elevilor la Căminul „I. C. Frimu”

Odată cu sosirea zilei de întâi septembrie, activitatea căministilor de la „I.C. Frimu” a început nu numai la școală, ci și la al doilea lor „cămin”. Conform practicii anilor precedenți, la începutul anului școlar, la poartă se adunau toți elevii de la toate celelalte școli din mediul rural, pentru a se desfășura „ca acasă”, într-o familie cu numeroși membri, sosiți din diferite părți ale țării.

Pe lângă activitatea instructiv-educativă, pregătirea lecțiilor școlare la meditații, locatarii căminului participă și la alte programe culturale, distractive. Astfel, de pildă, s-a organizat cu câteva săptămâni în urmă balul bobocilor, iar recent o discotecă pentru liceeni.

Cum se simt elevii la cămin? Răspunsul e scurt: depinde în mare-mare măsură de ei. De obicei problemele, dorințele lor sunt înaintate Consiliului elevilor, al cărui membri, împreună cu pedagogii, încearcă să facă față tuturor așteptărilor căministilor.

Despre viața locatarilor s-au dezbătut probleme și în cursul adunării generale a elevilor, care avusese loc recent. Această întrunire „căministilor”, organizată pe la începutul anului nou școlar, este tradițională, totuși a fost deosebită față de alții ani. Iată diferența: la adunarea în discuție au fost invitați și oaspeții ai căminului slovacilor din orașul Békéscsaba. Care era scopul invitației? Adăncirea și prin acest fel a prieteniei vechi dintre cele două cămine de naționalitate ale elevilor, asigurarea posibilității corespunzătoare de a schimba păreri, experiență.

Pe ordinea de zi a adunării, deschisă cu două poezii în limba română și maghiară – recitate de Adrienn Czoma și Dorina Rocoș – elevii

de studii a căministilor, analizându-se atât problemele actuale cât și succesele elevilor. Ana Cioca, înscrind-se la cuvânt, în limba română a vorbit despre activitatea grupei a 6-a, compusă din elevi de clasa a patra.

Punctul culminant al reuniunii l-a constituit

receptorul școlii românești giulane, reprezentanți din partea Comitetului județean al U.T.C., al inspectoratului județean al căminilor, profesori ai instituției de învățământ românesc – elevii au votat în unanimitate înscrierea la concurs și în cursul acestui an școlar.

Înminindu-se diploma de aur binemeritată

Ana Cioca vorbind despre activitatea elevilor clasei a patru

Articol apărut în Foaiă Noastră, 11 noiembrie 1988

Stimați cititori, acest colț de pagină îl vom dedica și în cursul acestui an amintirilor, vremurilor trecute. La evocarea acestora ne vom folosi de „Foile” vechi pe care le avem în arhiva redacției noastre. Fiți alături de noi în această călătorie în timp!

Pe copertă: Caravana de teatru pentru copii, a ICR București, la copiii din Aletea
Foto: Anca Becan

Întâlnirea generațiilor și Ziua Culturală a Românilor, la Bătania

A devenit o tradiție pentru Școala Generală Românească „Lucian Magdu” din Bătania ca, odată la cinci ani, să-și îmbrace haina de sărbătoare și ca o mamă bună să își aștepte în prag feciorii și fiicele plecați în lumea mare. Anul acesta s-au împlinit cinci ani de la ultima întâlnire a generațiilor, așadar întâlnirea foștilor absolvenți ai instituției de învățământ a avut loc sâmbătă, 27 octombrie. La evenimentul ajuns anul acesta la cea de-a IV-a ediție, au participat foști elevi ai mai multor generații, care au revenit cu recunoștință, cu lacrima dorului și a regretelor, dar și cu lista realizărilor și a performanțelor pe care le-au atins datorită cunoștințelor și valorilor de bază acumulate aici, în această școală.

La evenimentul de dublă însemnătate, Ziua Culturală și Întâlnirea generațiilor, au fost adresate publicului urări de bun venit din partea domnului *Gheorghe Mihuț*, președintele Autogovernării Românești din Bătania, *Traian Kreszta*, purtătorul de cuvânt al românilor în Parlamentul de la Budapesta, dar și a domnului *Marjai János*, primarul orașului Bătania.

Manifestarea a început la Centrul Cultural „József Attila” din oraș, cu un program cultural susținut de elevii școlii generale, după care participanții la eveniment și-au îndreptat pașii spre școala românească, la intrare fiind întâmpinați de școlari îmbrăcați în port românesc și un decor minunat de toamnă. Unii au venit mai de departe, alții mai de aproape, cu toții au sosit însă cu emoția revederii, cu poveștile proprii și cu curiozitatea sinceră de a afla soarta și cât mai multe lucruri despre foștii lor colegi și profesori.

„Bine ați venit, dragi prieteni, colegi iubiți, elevi iubiți, care ne-ați intrat în adâncul sufletului de-a lungul anilor! Mă bucur că sunteți astăzi aici, alături de noi. De aceea organizăm întâlnirea generațiilor, deja pentru a patra oară. Prima ediție s-a organizat în anul 2003, și a avut loc cu scopul de a ne întâlni și de a întări coeziunea dintre noi, dintre generații, să ne cunoaștem și să transmitem limba noastră, legătura noastră sufletească, valorile și identitatea noastră, fiindcă toate aceste lucruri pe noi ne leagă. Evenimentul de azi ne duce cu gândul la trecutul școlii și al grădiniței de care ne leagă multe amintiri. Noi ne-am pregătit și v-am așteptat cu emoție și sunt sigură că muți dintre voi ați pășit în școala noastră cu aceeași emoție”, a spus *Iulia Olteanu*, directoarea școlii din Bătania la deschiderea întâlnirii.

Conform altor întâlniri de promoție, au fost transmise mesaje din partea unor elevi sau dascăli, care nu au putut fi prezenți la eveniment, și s-a strigat catalogul de către un reprezentant sau profesor al promoției respective. Pentru cei trecuți la cele veșnice, *pr. paroh Marius Vidican* a săvârșit o slujbă de pomenire.

„Așa a fost școala aceasta pentru noi ca o familie mai mare și eu cred că așa a rămas în continuare. Îmi place să pășesc pragul acestei

instituții și acum după mulți ani, pentru că știu că este pe mâini bune, iar doamna *Iulia Olteanu* face tot ce-i stă în putere să ridice tot mai sus prestigiul acestei școli. În această nouă clădire eu nu am predat, am avut ocazia să predau doar între anii 1985–2002”, ne-a declarat domnul *Aladar Rusneac* (80 ani), fost profesor de limba română.

A fost prezentă la eveniment și profesoara pensionară *Iulia Mamuzsity*, născută Van, originară din Cenadul Unguresc, ajunsă acum la venerabila vârstă de 87 de ani. Dumneaei a predat zece ani în această instituție, perioadă de neuitat și plină de amintiri plăcute. A onorat cu prezența la eveniment și *Tiberiu Juhász*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, reprezentanți ai diplomației române în Ungaria, dar și foști elevi ai școlii din Bătania și cadre didactice.

Reîntâlnirea a fost deosebit de emoționantă, mulți dintre cei prezenți amintindu-și persoanele sub forma unor copii zglobii și neastâmpărați și să se întâlnească acum cu oameni maturi sau chiar mulți dintre ei bunici. Poveștile au continuat multă vreme în atmosfera festivă și sărbătorească, deosebit de antrenantă, s-au depănat o grămadă de amintiri, în mare parte legate de copilărie și apoi din viața actuală, din postura de părinți, de bunici, de oameni așezați, de oameni care au trecut prin viață cu greutate, cu bucurii și realizări.

Sponsorii evenimentului au fost: Ministerul Resurselor Umane de la Budapesta, Școala Generală și Grădinița Română „Lucian Magdu” și Autogovernarea Românească din Bătania.

Ștefan Crâsta

Au fost lansate proiectele pentru naționalități pe anul 2019 Termen: 26 noiembrie 2018

Fondul Bethlen Gábor, care a preluat de la 1 septembrie 2018 și desfășurarea proiectelor pentru naționalitățile din Ungaria, a publicat zilele trecute noile concursuri destinate finanțării organizațiilor de naționalitate din Ungaria. Termenul depunerii dosarelor este 26 noiembrie 2018.

La fel ca în anii trecuți, și de această dată pot fi înaintate proiecte în patru categorii pentru programe ce se vor derula în cursul anului 2019:

- pentru cheltuielile de funcționare a organizațiilor civile,
- pentru organizarea programelor culturale,
- pentru organizarea taberelor în țara-mamă,
- pentru cursurile de perfecționare a cadrelor didactice în țara-mamă.

Condițiile de participare se găsesc pe pagina de internet a Fondului Bethlen Gábor <http://bgazrt.hu> (la capitolul: Nemzetiségi támogatók).

MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.
Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

**www.
mprp.
gov.ro**

Biserica din Chitighaz și-a sărbătorit hramul

Biserica românească din Chitighaz, închinată Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil și aparținând Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria și-a sărbătorit cu anticipație hramul în Duminica a XXII-a după Rusalii (4 noiembrie 2018). Totodată, a avut loc și manifestarea culturală intitulată „Satul meu, Chitighaz”, ajunsă la cea de-a doua ediție.

Cu prilejul hramului, în locașul de cult a fost săvârșită Sfânta Liturghie Arhierescă, de Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, împreună cu un numeros sobor, format din Părintele *Florin Olteanu*, Paroh la Chitighaz și Protopop de Jula, gazda întregii manifestări, Părinții de la Centrul Eparhial: Arhimandritul *Calinic Covaci*, Consilierul Administrativ-Bisericesc și Protosinghelul *Visarion Tuderici*, Secretarul Eparhial, Părintele *Petru Pușcaș*, de la Jula-Mică, Părintele *Pavel Goldiș*, de la Parohia Micălaca Veche I, din Arad, născut în localitatea Vasile Goldiș, din același județ și fiind rudenie cu marele luptător arădean pentru Unirea din 1918, Vasile Goldiș, Părintele *Aurel Bătrân*, de la Parohia Bichișciaba, Părintele *Marius Vidican*, de la Parohia Bătanian și Arhidiaconul *Emanuel Văduva*, de la Catedrala Episcopală din Jula.

Ierarhul a fost întâmpinat de dimineață de credincioșii chitighăzeni, de corul Parohiei Șega I, condus de Domnul *Ovidiu Sabău* și Profesorul *Adrian Bughi*, de la Seminarul Teologic Ortodox din Arad, cor care a dat și răspunsurile la Sfânta Liturghie și de alți oaspeți, veniți din România, din Parohia Vladimirescu, localitatea natală a Părintelui Paroh *Florin Olteanu*, din Arad (Șega I și Micălaca Veche), dar și din Ungaria, de la Otlaca-Pustă, Bătanian, Jula, Bichișciaba și împrejurimile Chitighazului. La slujbă au luat parte și oficialități, ca de pildă reprezentanții diplomației române din Ungaria, la nivelul cel mai înalt, în frunte cu Domnul Ambasador *Marius Lazurca* și Domnul Consul General *Florin Trandafir Vasiloni*, de la Jula, Doamna *Mariana Negreu Vetro*, Directorul Centrului de Documentare și Informare al Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU), Doamna *Delia Covaci*, Directorul Executiv și Redactorul-Șef al Săptămânalului „Cronica”, al AȚRU, Doamna *Maria Kalcsó*, Primarul comunei Chitighaz, Doamna *Elvira Ardelean*, Primarul localității Otlaca-Pustă, Domnul

Petru Sălăjan, Directorul Școlii Generale Românești din Aletea, Domnul *Attila Aracs*, Directorul Adjunct al Școlii Generale din Chitighaz, ș.a.

Slujba s-a desfășurat într-o frumoasă atmosferă de comuniune frățască românească, în care români de cele două părți ale graniței, cler, popor și oficialități, s-au rugat împreună la acest important popas duhovnicesc anual din viața comunității românești din Chitighaz, care a manifestat unitatea de credință și neam și a adus multă pace sufletească și bucurie în sufletele tuturor participanților, la fel ca de fiecare dată în astfel de împrejurări.

În cuvântul de învățătură, Ierarhul și-a exprimat bucuria de a putea lua parte din nou, într-o zi foarte frumoasă, de toamnă, la hramul Parohiei Chitighaz și a tâlcuit pericopa evanghelică a acestei duminici, care ne îndeamnă pe toți să luăm aminte mai mult la adevăratele valori ale sufletului, ce trebuie pregătit pentru veșnicie, prin credință în Dumnezeu și fapte bune, de milostenie față de aproapele, după poruncile Sfintei Scripturi și nu lăsat în voile acestei lumi, ce ne îndeamnă spre bogății, plăceri și poziții sociale înalte și care sfârșesc inevitabil, prin egoism, după moarte, în chinurile vieții însingurate din iad.

La momentul potrivit, Ierarhul i-a împărtășit cu Sfintele Taine pe copii și credincioșii care s-au pregătit pentru aceasta, iar la final a fost felicitat Părintele *Florin Olteanu*, care în data de 1 noiembrie 2018 și-a aniversat și ziua de naștere.

Preotul Paroh a adus mulțumire Ierarhului, clericilor împreună slujitori, oficialităților și tuturor credincioșilor prezenți, precum și instituțiilor care s-au implicat activ în pregătirea celor două evenimente, în calitate de co-organizatori: Centrul de Documentare și Informare al AȚRU, pentru manifestarea culturală „Satul meu, Chitighaz” și Autoguvernarea Românească Locală pentru sărbătoarea hramului, care au sprijinit și material aceste activități, cu fonduri obținute prin concurs, de la Ministerul Resurselor Umane, din Budapesta. Toți cei prezenți au fost invitați apoi și la o agapă frățască comună, ce a avut loc, dimpreună cu programul cultural, la Căminul Cultural din localitate, pus la dispoziție cu sprijinul Primăriei din localitate.

Biserica de zid din Chitighaz, în forma ei actuală, datează din anul 1779, deși înaintea ei a funcționat aici și o altă biserică românească, mai veche. Părintele *Florin Olteanu* este Preot Paroh la Chitighaz din 1 august 1994, de mai bine de 24 de ani.

Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

„Recunoașterea simbolică a efortului depus încă de școlile și dascălii români din Ungaria ar fi însemnat o încurajare...”

În acest an, de Ziua limbii române, 31 august, președintele României a distins mai mulți pedagogi și instituții de învățământ din afara României, pentru servicii aduse limbii române. Nicio instituție, niciun profesor, învățător sau educator din Ungaria nu s-au aflat printre cei distinși, românii din Ungaria fiind singurii care au fost trecuți cu vederea, susține șefa Catedrei de Română de la Universitatea din Seghedin.

Mihaela Bucin, conferențiar la Catedra de Limbă Română de la Universitatea din Seghedin, a fost dezamăgită de atitudinea

președintelui Klaus Iohannis, care a decorat o mulțime de profesori de limbă română din străinătate și reprezentanții instituțiilor care susțin învățarea limbii române, dar a uitat de românii din Ungaria.

Mihaela Bucin a postat următorul mesaj pe pagina sa de Facebook:

„De Centenar, România consideră că în Ungaria nu există nicio școală și niciun profesor de română care să merite atenția ei! În acest an, de Ziua limbii române, președintele României a distins mai mulți pedagogi și instituții de învățământ din afara României, pentru servicii aduse limbii române. Nicio instituție, niciun profesor, învățător sau educator din Ungaria nu s-au aflat printre cei distinși, românii din Ungaria fiind singurii care au fost trecuți cu vederea, în anul Centenarului, dintre comunitățile istorice românești din jurul țării.

Din fericire, în România copleșită de o profundă și interminabilă criză politică, există încă o parte a mediului universitar care încearcă din răzputeri să mențină normalitatea de apartenență spațială – Europa, și temporală – secolul al XXI-lea, în cultura română, precum și solidaritatea cu acele comunități care și-au asumat identitatea

românească – adesea în situații dramatice.

Mulțumim universitarilor care au făcut posibil momentul aniversar al profesorului Petrușan, la Conferința româniștilor de la UBB Cluj! Gheorghe Petrușan și-a dedicat întreaga viață predării literaturii și culturii române, la Catedra de română a Universității din Seghedin. S-a născut într-o familie românească dintr-un sat din Ungaria, a făcut liceul românesc din Jula, a studiat româna la Universitatea din Budapesta. A ajuns la Catedra din Seghedin în 1963. De aici a ieșit la pensie, după ce a pregătit zeci de generații

de profesori de română, pentru școlile românești din Ungaria. Acele școli care, după cum am observat la sărbătoarea Limbii române din 2018, pentru România, nu merită să fie distinse...

O întrebare care și-o pun adesea câțiva români din Ungaria este: cât va mai rezista asimilării acestă comunitate istorică de periferie? Recunoașterea simbolică a efortului depus încă de școlile și dascălii români din Ungaria ar fi însemnat o încurajare, o reparație a lungilor decenii de ignorare, care au urmat după înfăptuirea Marii Uniri. Care, da! – nu a fost benefică pentru toți românii! Pentru unii a însemnat declinul identitar iremediabil.

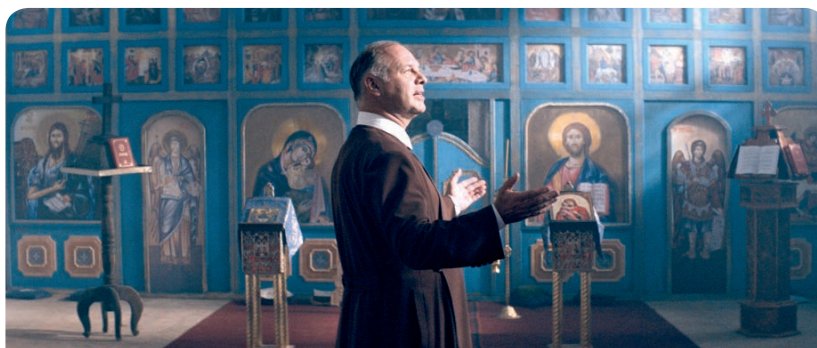
Omiterea suspectă de la sărbătoarea Zilei limbii române e un mesaj trist: România consideră că românii rămași în Ungaria acum o sută de ani nu mai au merite și nu se mai disting în ceea ce privește prezervarea limbii române. E umilitoare această concluzie, mai ales că acești români trăiesc într-o țară care, tot de o sută de ani, poartă de grijă cu toată responsabilitatea spirituală și materială, tuturor comunităților maghiare rămase în afara hotarelor stabilite la Trianon.

Opt filme românești premiate vor rula la Cinematograful „Uránia” din Budapesta

În perioada 15–19 noiembrie 2018, Institutul Cultural Român Budapesta organizează, împreună cu Cinematograful de Artă „Uránia”, cea de a XIII-a ediție a unuiia dintre cele mai importante programe culturale ale sale, „Săptămâna filmului românesc la Budapesta”. Pe parcursul a cinci zile, publicul budapestan va avea ocazia să vizioneze, în premieră în Ungaria, opt dintre cele mai recente și premiate producții ale cinematografiei românești.

Invitatul special al acestei ediții este actorul Vlad Ivanov, care va participa, în data de 15 noiembrie, de la ora 18.00, la un dialog cu criticul de film Zsolt Gyenge. În urma discuției publicul este invitat să vizioneze filmul de deschidere al evenimentului, „Un pas în urma serafimilor”, care îl are ca protagonist pe actorul Vlad Ivanov. Primul lungmetraj al regizorului Daniel Sandu, care prezintă viața tinerilor înscrși într-un seminar ortodox, a primit nu mai puțin decât opt premii Gopo și alte șapte nominalizări și a câștigat și premiul publicului la Festivalul Internațional de Film Transilvania (TIFF).

Programul acestei ediții a „Săptămânii filmului românesc la Budapesta” prezintă o diversitate atât în temele abordate, cât și în genuri, dar este inedit și prin faptul că aduce în prim plan câteva femei-regizor: pe lângă creația premiată la Festivalul de la Berlin cu Ursul de Aur a Adinei Pintilie, „Nu mă atinge-mă”, publicul va putea

urmări două alte creații ale unor tinere regizoare. Primul lungmetraj a Ivanei Mladenovic se petrece în Ferentari, cartierul cel mai sărac al Capitalei, iar cel de-al treilea film al Anei Lungu, „Un prinț și jumătate”, abordează dinamica dintre trei artiști tineri.

Publicul va putea urmări două filme documentare în

programul acestei ediții: cunoscutul regizor al noului val Corneliu Porumboiu („Polițist, adjectiv”, „Comoara”) a realizat un film documentar intitulat „Fotbal infinit”, care, ca de obicei, invită la reflecții neobișnuite. Al doilea documentar, „Brașov 1987 – doi ani prea devreme”, în regia lui Liviu Tofan, va marca aniversarea primului protest de masă din istoria comunistă a României, petrecute acum 31 de ani, la 15 noiembrie.

Inspirat de evenimente reale este și drama regizată de Cătălin Saizescu, „Scurtcircuit”, care pornește de la incendiul produs la spitalul de nou-născuți de la Giulești.

Proiecțiile vor avea loc la Cinematograful de Artă „Uránia” (Budapesta 1088, Calea Rákóczi, nr. 21) și vor beneficia de subtitrare în limba maghiară. Organizarea evenimentului a fost sprijinită de Ministerul Resurselor Umane și Fondul Cultural Național al Ungariei.

Programul detaliat îl găsiți pe site-ul icr.ro/budapesta.

Prâslea cel voinic și prietenii lui, la copiii români din Bătănia și Aletea

Institutul Cultural Român, prin Compartimentul Comunități Istorice din cadrul Direcției Generale Programe prin Reprezentanțe și în Comunitățile Istorice a organizat, în colaborare cu Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, în perioada 5–7 noiembrie, proiectul „Caravana teatrului românesc pentru copiii români din Ungaria”, de această dată spectacolele de teatru fiind prezentate pentru copiii români din Bătănia, Aletea, Micherechi

și Jula. Actorii Teatrului „Excelsior” din București au sosit luni, 5 noiembrie, la copiii din Bătănia și Aletea cu spectacolul „Prâslea cel voinic și merele de aur”, adaptare după povestea cu același titlu scrisă de *Petre Ispirescu*, regia: *Eduard Petru Jighirgiu*, coregrafia: *Judith State*. „Prâslea cel voinic și merele de aur” spune povestea unui împărat, a celor trei feciori ai săi și a copacului cu mere de aur. O poveste fantastică cu zmei și Ilene Cosânzene, în care

lupta dintre Bine și Rău devine una pe viață și pe moarte. Însă în ciuda nenumăratelor obstacole pe care Prâslea este nevoit să le înfrunte pentru a apăra prețioasele roade, finalul este, bineînțeles, unul fericit.

(Vom reda mai jos prima parte a poveștii lui Prâslea, ilustrată cu fotografii de la spectacolele din Bătănia și Aletea. În numărul următor vom continua povestea cu imagini de la spectacolele din Micherechi și Jula.)

Prâslea cel voinic și merele de aur (I)

Poveste de Petre Ispirescu

Era odată un împărat puternic și mare și avea pe lângă palaturile sale o grădină frumoasă, bogată de flori și meșteșugită nevoie mare! Așa grădină nu se mai văzuse până atunci, p-acolo. În fundul grădinei avea și un măr care făcea mere de aur și, de când îl avea el, nu putuse să mănânce din pom mere coapte, căci, după ce le vedea înflorind, crescând și pârguindu-se, venea oarecine noaptea și le fura, tocmai când erau să se coacă. Toți paznicii din toată împărăția și cei mai aleși ostași, pe care îi pusese împăratul să pândescă, n-au putut să prinză pe hoți. În cele mai de pe urmă, veni fiul cel mai mare al împăratului și-i zise:

– Tată, am crescut în palaturile tale, m-am plimbat prin astă grădină de atâtea ori și am văzut roade foarte frumoase în pomul din fundul grădinei, dar n-am putut gusta niciodată din ele; acum a dat în copt, dă-mi voie ca nopțile astea să păzesc însumi, și mă prinz că voi pune mâna pe acel tâlhar care ne jefuiește.

– Dragul meu, zise tată-său, atâția oameni voinici au păzit și n-au făcut nici o ispravă. Doresc prea mult să văz la masa mea măcar un măr din acest pom care m-a ținut atâta sumă de bani și de aceea, iată, mă înduplec și te las ca să pândești, măcar că nu-mi vine a crede că o să izbutești.

Atunci fiul împăratului se puse la pândă o săptămână întreagă: noaptea pândea și ziua se odihnea; iară când fu într-o dimineață, se întoarse trist la tată-său și-i spuse cum priveghease până la miezul nopții, cum mai pe urmă îl apucase o piroteală de nu se mai putea ține pe picioare, cum, mai târziu, somnul îl copleși și căzu ca un mort, fără să se poată deștepta decât tocmai când soarele era rădăcat de două sulite, și atunci văzu că merele lipsesc.

Nepoftită fu mahnirea tatălui său, când auzi spuindu-i-se astă întâmplare.

De silă de milă, fu nevoit a mai aștepta încă un an, ca să facă și voia fiului său celui mijlociu, care cerea cu stăruință de la tată-său ca să-l lase și pe dânsul să pândească, și se lega că el va prinde pe hoții care îi făcea atâta întristare.

Timpul veni, merele începură a se pârgui; atunci fiul său cel mijlociu păzi și el; dară păți ca și frate-său cel mare.

Tată-său, deznădăduț, pusese în gând să-l taie; dar fiul său cel mic, Prâslea, veni cu rugăciune către tată-său, și-i zise:

– Tată, atâția ani l-ai ținut, ai suferit atâtea neazuri după urma acestui pom, mai lasă-l, rogu-te, și anul acesta, să-mi încerc și eu norocul.

– Fugi d-aci, nesocotitul, zise împăratul. Frații tăi cei mai mari, atâți și atâți oameni voinici și deprinși cu nevoile n-au putut face nimic, și tocmai tu, un mucos ca tine, o să izbutească? N-auzi tu ce prăpăstii spun frații tai?

Împăratul se înduplecă să mai lase încă un an pomul.

Sosi primăvara: pomul înflori mai frumos și legă mai mult decât altădată. Împăratul se veseli de frumusețea florilor și de mulțimea roadelor sale, dară când se gândea că nici în anul acesta n-o să aibă parte de merele lui cele aurite, se căia că l-a lăsat netăiat.

Prâslea se ducea adesea prin grădină, da ocol mărilor și tot plănuia. În sfârșit, merele începură a se pârgui. Atunci fiul cel mai mic al împăratului zise:

BĂTANIA

BĂTANIA

BĂTANIA

BĂTANIA

(Urmare din pagina a 6-a)

Prâslea cel voinic și prietenii lui, la copiii români din Bătănia și Aletea

– Tată, iată a sosit timpul; mă duc să pândesc și eu.
– Du-te, zise împăratul; dară negreșit că și tu ai să te întorci rușinat ca și frații tăi cei mai mari.

– Pentru mine n-are să fie așa mare rușine, zise el; fiindcă nu numai că sunt mai mic, dară nici nu mă leg ca să prinz pe tâlhari, ci numai o cercare să fac.

Prâslea dus în grădină a fost. Cum veni seara, se duse, își luă cărți de cetit, două țepușe, arcul și tolba cu săgețile. Își alege un loc de pândă într-un colț pe lângă pom, bătu țepușele în pământ și se puse între ele, așa cum să-i vină unul dinainte și altul la spate ca, dacă îi va veni somn și ar moțai, să se lovească cu barba în cel de dinaintea lui și dacă ar da capul pe spate, să se lovească cu ceafa în cel de dinapoi.

Astfel pândi până când, într-una din nopți, cam după miezul nopții, simți că-l atinge încetișor boarea ziorilor care îl îmbăta cu mirosul său cel plăcut, o piroteală moleșitoare se alege de ochii lui; dară loviturile ce suferi vrând să moțaiască îl deșteptară, și rămase priveghind până când, pe la revărsat de zori, un ușor fâșâit se auzi prin grădină. Atunci, cu ochii țintă la pom, luă arcul și stă gata; fâșâitul se auzi mai tare și un oarecine se apropie de pom și se apucă de ramurile lui; atunci el dete o săgeată, dete două și, când dete cu a treia, un geamăt ieși de lângă pom și apoi o tăcere de moarte se făcu; iară el, cum se lumineă puțin, culese câteva mere din pom, le puse pe o tipsie de aur și le duse la tatăl său.

Niciodată n-a simțit împăratul mai mare bucurie decât când a văzut la masa sa merele de aur din care nu gustase niciodată.

– Acum, zise Prâslea, să căutăm și pe hoț.

Dară împăratul, mulțumit că pipăise merele cele aurite, nu mai voia să știe de hoți. Fiul său însă nu se lăsa cu una cu două, ci, arătând împăratului dăra de sânge ce lăsase pe pământ rana ce făcuse hoțului, îi spuse că se duce să-l caute și să-l aducă împăratului chiar din gaură de șarpe. Și chiar de a doua zi vorbi cu frații lui ca să meargă împreună pe urma hoțului și să-l prinză.

Frații săi prinseră pizmă pe el pentru că fusese mai vrednic decât dâșii și căutau prilej ca să-l piarză; de aceea și voiră bucuros să meargă. Ei se pregătiră și porniră.

Se luară, deci, după dăra sângelui și merse, merse, până ce ieșiră la pustietate, de acolo mai merse oleacă până ce dete de o prăpastie, unde se și pierdu dăra. Ocoliră împregiurul prăpastiei și văzură că dăra de sânge nu mai înainta. Atunci pricepură ei că în prăpastia aceea trebuie să locuiască hoțul merelor.

Dară cum să se lase înăuntru? Porunciră numaidecât vârteje și funii groase, și îndată se și gătiră. Le așezară, și se lăsă fratele cel mare.

– Dară, zise el, când voi scutura frânghia, să mă scoateți afară.

Așa și făcură. După fratele cel mare se coborî cel mijlociu și făcu și el ca cel dintâi, atâta numai că se lăsă ceva mai în jos.

– Acum e rândul meu să mă las în prăpastie, zise Prâslea, văzând că frații cei mari se codesc; când voi mișca frânghia, voi mai mult să mă lăsați în jos; și după ce veți vedea că frânghia nu se mai duce la vale, să puneți paznici, să păzească și, când va vedea că frânghia se mișcă de lovește marginile groapei, să o trageți afară.

Se lăsă și cel mai mic din frați și, de ce mișca frânghia d-aia îl lăsa mai jos, și-l lăsară, până ce văzură că frânghia nu mai sta întinsă, cum este când are ceva atârnat de capătul ei.

Atunci frații ținură sfat și ziseră:

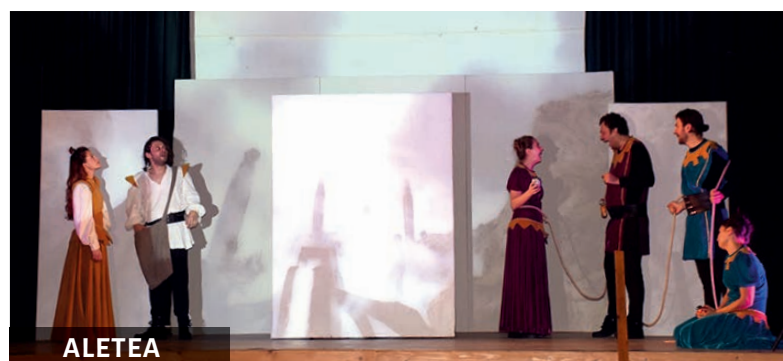
– Să așteptăm până ce vom vedea dacă face vreo izbândă, și atunci ori bine ori rău de va face, să-l pierdem, ca să ne curățim de unul ca dânsul care ne face de rușine.

Prâslea ajuns pe tărâmul cellalt, se uită cu sfială în toate părțile, și cu mare mirare văzu toate lucrurile schimbate; pământul, florile, copacii, lighioni altfel făptuite erau p-acolo. Deocamdată îi cam fu frică, dară, îmbărbătându-se, apucă pe un drum și merse până dete de niște palaturi cu totul și cu totul de aramă.

Nevăzând nici pui de om pe care să-l întrebe câte ceva, intră în palat, ca să vadă cine locuia acolo. În pragul ușei îl întâmpină o fată frumușică, care zise:

– Mulțumesc lui Dumnezeu că ajunsei să mai văz om de pe tărâmul nostru. Cum ai ajuns aici, frate, îl întreabă ea; aici este moșia a trei frați zmei, care ne-a răpit de la părinții noștri, și suntem trei surori și fete de împărat de pe tărâmul de unde ești tu.

Continuare în numărul următor

Întâlnire de promoție la „Bălcescu”, după 15 ani

Absolvenții promoției 1999–2003 de la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula s-au reîntâlnit, după 15 ani, în ziua de sâmbătă, 27 octombrie, pentru a evoca amintiri comune și a petrece împreună câteva ore plăcute. Bucuria revederii a fost acum cu atât mai mare cu cât întâlnirea ce trebuia să se țină acum 10 ani nu a mai avut loc. Întâlnirea s-a ținut în fosta școală. La ora de diriginție extraordinară, condusă și de această dată de fosta noastră dirigintă *Eva Moldovan Szentléleki*, a participat alături de noi, foștii elevi, și doamna director *Maria Gurzău Czeglédi*. După prezentarea poveștilor de viață a fiecăruia dintre noi, evenimentul a continuat în sala de mese într-o atmosferă nostalgică.

Barnabás Cseke, fost elev de liceu

Mai este mult de lucrat, dar nimic nu e târziu!

Micherechi SE – Dévaványa SE

0-4

Micherechi: 100 suporteri

Arbitri: Farkas Csaba, Zacsok Imre, Varga Levente

Micherechi: Vasile Bálint, Martin Bondár, Ioan Pătca, Ștefan Rozsi, Vasile Papp, Vasile Ruja, Csikós Mihály, Rácz Csaba, Kocsis Zoltán, Kiss Gyula Tibor, David Perdi

Rezerve: Gheorghe Dominic Csoka, Daniel Fekete, David Puiu, Daniel Szokai, Csizmadia Sándor

Antrenor: Tiberiu Maghiar Teo

Dévaványa: Sági, Takács, Kálai, Kovács, Bereczki, Juhász, Szabó, Diós, Papp, Szalai, Kovács

Rezerve: Hegedűs, Nagy, Feke, Nyíri, Zsila

Antrenor: Tagai Attila

Goluri: min. 7 (Juhász), min. 41 (Pătca, autogol), min. 56 (Bereczki), min. 67 (Kovács)

Teo: – Pe lângă faptul că din echipa noastră au lipsit 3 jucători de bază, nu am jucat mai rău decât adversarii. Am avut voința, am avut încrederea, dar totuși a lipsit ceva de la noi. Toate golurile le-am primit din greșelile noastre. Echipa stă din 21 jucători. Știu că sună cam prost după rezultatul de azi, dar scopul nostru e să ne calificăm pe primul loc ca în anul viitor să jucăm în divizia a 2-a.

Daniel Pătcaș: – Repriza a doua a fost a noastră, noi am jucat mai bine, dar din păcate ei au înscris de două ori până când noi niciodată.

Tiberiu Maghiar a început să joace fotbal la Metalul Salonta la vârsta de 7 ani. Apoi a continuat la Olimpia Salonta. La 17 ani a jucat în echipa seniorilor în divizia „B”, fiind jucător de bază. La Micherechi a jucat timp de 3 ani, unde a obținut foarte frumoase rezultate cu echipa și s-a simțit foarte bine, dar în octombrie 2000 a avut un accident grav (despre care am scris atunci într-un articol din Foaia românească). După asta a jucat un an la Șercad. La vârsta de 27 ani a jucat la Kiskunhalas în divizia NB II, unde Shrót Antal i-a fost antrenor. La meciul cu Dabas s-a interesat de jocul lui Teo un observator de la Budapești Honvéd. Până în minutul 30, Teo a jucat tare bine, dar din păcate la momentul acesta din nou s-a rănit foarte grav la picior. Timp de un an a putut umbla numai cu cârje. După asta, un an joacă la Mezőtúr, în divizia NB III, ca mijlocas, unde devine golgheterul diviziei cu 18 goluri. La Sarvaș joacă un an după ce îi revin problemele la genunchi. Timp de doi ani nu mai joacă fotbal, iar în 2013 devine antrenor jucător în România, în divizia I Bihor. Echipa a salvat-o de la disqualificare, ajungând pe locul 2.

În anul acesta, soarta din nou l-a adus la Micherechi, unde dorește să facă minuni cu echipa reorganizată.

Dintre 9 meciuri a câștigat 6, o remiză, a pierdut 3, a adunat 18 puncte și momentan stă pe locul 2/3.

Teo Maghiar are un trecut bogat și multe experiențe în lumea fotbalului. Dacă băieții din Micherechi îi vor asculta instrucțiunile au șansa să devină o echipă stabilă în județ. Fiecare are nevoie de multă răbdare, trudă și sânguință. Hai Micherechi!

MIC

Organizație românească de 40 de ani la Otlaca-Pustă

Asociația Românilor din Otlaca-Pustă a sărbătorit recent aniversarea a 40 de ani de la înființare. Întâlnirea a avut loc pe 27 octombrie, la Újkígyós unde, în ultimii ani, se organizează evenimentul, la Braseria Soproni, care oferă un spațiu imens, iar numărul participanților și de data aceasta a justificat decizia organizatorilor de acum 5–6 ani. La eveniment au venit peste 250 de participanți pentru a sărbători împreună cu românii din Pustă. Pe lângă reprezentanții cluburilor și ai asociațiilor din localitățile învecinate, a venit și o delegație din Țiria (România), condusă de primarul *Valentin Bot*, care în 1991 a fost pentru prima dată la Otlaca-Pustă, atunci fiind încă dansatorul Ansamblului Țiria, care și de data aceasta a fost invitat la sărbătoare. Tinerii dansatori din România, împreună cu Ansamblul amator „Csirajos” din Jula au oferit un spectacol frumos, prezentând dansuri românești și ungurești. Întâlnirea a fost deschisă de către doamna *Elisabeta Sabău*, președinta asociației, care a trecut în revistă istoria organizației înființată în 1978 de directorul de atunci al Casei de Cultură, *Szabó Béla*. După cuvintele de salut, care au fost traduse și în limba română de vicepreședintele *Mihai Vidican*, au fost invitați să ia cuvântul atât primarul localității Otlaca-Pustă, *Elvira Ardelean*, cât și *Valentin Bot*, primarul Țiriei. Doamna primar și-a amintit de vremurile de acum 40 de ani, evocând întâlnirile clubului românesc, care mai târziu a devenit asociație, întâlniri care s-au desfășurat în limba română, iar edilul din Țiria a accentuat legăturile de prietenie

cu membrii acestei asociații, legături care sunt mai durabile decât cele oficiale.

„Bazele asociației noastre s-au pus în anul 1978, când directorul Căminului Cultural de atunci, *Szabó Béla*, a înființat Clubul românesc de la Otlaca-Pustă. Membrii fondatori am fost foarte mulți și cu trecerea timpului am fost tot mai mulți. După decesul primului președinte, organizația a fost condusă de *Botás Györgyné*, câțiva ani mai târziu de *Florica Godja*, care a dus mai departe tradiția clubului, am ținut toate sărbătorile creștine, s-au organizat baluri românești de sezon, programe culturale și excursii în România. În anul 1991, Clubul a semnat un act de înfrățire cu orașul Țiria, prietenie care ține și în ziua

de astăzi. În prezent eu sunt președinta organizației, care din anul 2003 s-a transformat în Asociația Românilor din Otlaca-Pustă. Situația actuală nu se mai poate compara cu primii 20 de ani de activitate, deoarece fondurile financiare sunt foarte mici la ora actuală, iar membrii asociației se împuținează de la an la an. Bătrânii noștri mor, iar ei au fost baza în tot ceea ce am reușit să facem, ei au promovat obiceiurile, limba și tradiția. Tineretul nu este foarte interesat de activitățile asociației, de limba română și de obiceiuri. Însă cât se poate luptăm ca să putem merge mai departe. Iar acum, după 40 de ani activitate a asociației, încă pot spune că mai suntem câțiva care să nu lăsăm să se stingă flacăra a ceea ce și-au propus cu patru decenii în urmă părinții și bunicii noștri...”, ne-a mărturisit doamna *Elisabeta Sabău*.

Pentru realizarea evenimentului asociația otlăcană a fost sprijinită de: Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, Autogovernarea Românească din Otlaca-Pustă și întreprinzătorii: *Varga Jánosné*, *Nagy Géza* și *Luptovics István* de la *Medgyesegyháza*.

Adam Bauer

„Întâlniri etnice și familiale”, o carte despre Iosif Vulcan și Ioan Irinyi, lansată la Leta Mare

Doi autori români și unul maghiar au lansat, pe 20 octombrie, la Leta Mare un volum despre Iosif Vulcan (1841–1907), editorul și proprietarul primei serii a revistei de cultură „Familia” și unchiul acestuia, Ioan Irinyi (1817–1895), inventatorul chibritului cu fosfor, relatează revista *Bihoreanul* din Oradea.

Cartea intitulată „Întâlniri etnice și familiale. Viața și lucrările lui Irinyi János și Iosif Vulcan” a apărut sub egida Ministerului Resurselor Umane din Ungaria.

Partea din volum dedicată lui Iosif Vulcan a fost elaborată de *Aurel Chiriac*, directorul Muzeului Țării Crișurilor, și scriitorul *Florin Ardelean*, iar textul omului de știință maghiar aparține lui *Szálkai Tamás*. Editorul cărții este *Erdei Gábor*, profesor la Universitatea din Dobrițan. Volumul este bilingv, traducătorii textelor din română în maghiară și invers fiind *Mayer Elga* și *Vigh Zsombor*.

În ceea ce privește secțiunea despre Iosif Vulcan, autorii au punctat momentele importante din biografia acestuia, personalitatea lui remarcabilă, strategia de tip pragmatic și iluminist prin care și-a servit neamul, cel românesc, împrejurările în care revista „Familia” a apărut timp de 42 de ani, între 1865–1880, la Budapesta, iar apoi, până în decembrie

1906, la Oradea-Mare. Sunt înfățișate ipostazele de scriitor (poet, romancier, traducător, dramaturg, publicist), de conducător de publicație culturală, de militant și, poate cel mai important lucru, de constructor al conștiinței naționale românești, într-o regiune a Imperiului Austro-Ungar în care ființa noastră etnică era amenințată (1867–1918) printr-o amplă campanie de deznaționalizare.

Din acest punct de vedere, se poate spune că Iosif Vulcan a fost un precursor al Marii Uniri. Capitolul dedicat nașului literar al lui

Mihai Eminescu are titlul „Iosif Vulcan — o viață exemplară, un destin împlinit”.

Lansarea cărții a avut loc în cadrul unei manifestări culturale aflată la cea de-a 24-a ediție, prilej de întâlnire între românii din Leta Mare și reprezentanți ai Muzeului Țării Crișurilor și ai Universității din Oradea.

La biserica greco-catolică, ctitorită de preotul Nicolae Vulcan (tatăl lui I. Vulcan), s-a oficiat o scurtă liturghie, apoi au fost depuse jerbe și coroane de flori la mormintele unor înaintași iluștri — *Iustin Popfui*, *Victoria Irinyi Vulcan* (mama lui I. Vulcan) și *Ioan Irinyi*. La întâlnirea de peste un an, va fi lansat un volum, așteptat deja cu mare interes, privind istoria românilor din Leta Mare.

Cum măsurau sătenii de odinioară timpul

Măsurarea timpului pentru țărănul de odinioară nu se făcea exact și precis ca astăzi. „Timpul Țăranului este mai puțin măsurat cu ceasul și mai mult măsurat cu sufletul”, spunea Horia Bernea.

Momentele unei zile, în desfășurarea lor, erau formate, în limbaj popular, din expresii simple și precise. Astfel, pe la orele 5 dimineața, când întunericul începe să se risipească, întâlnim expresii ca: „se înmoaie întunericul” sau „dinspre ziuă”. De pe la 5-6 dimineața, țăranii spuneau că e „mijitul zorilor”, când se arată roșată pe cer, iar pe la 6-7 este „dimineața”, când răsare și se ridică soarele pe cer.

Urmând cursul firesc al momentelor zilei întâlnim expresii ca: prânzul mic, amiaza, prânzul mare, vecernia, chindia, apusul, amurgul, seara, începutul nopții, miezul nopții, la cântători, un

adevărat și complet orologiu format din cuvinte care pentru noi cei de azi au rămas golite de semnificație și absente din vocabular.

În mentalitatea tradițională, timpului i se atribuie chiar însușiri omenești. Bătrânii spuneau: „Când se făcea din

noapte zi, se zice că se întâlnește miazăzi cu miazănoapte la răscruci. Dau mâna, și miazănoapte se retrage pe o parte, așa pe nesimțite, pe la spatele lui miazăzi. Și așa, jocul timpului se face mereu! Pentru omul satului de altă dată, momentele și orele din zi, dar și din noapte, sunt realități obiective, cu însușiri și acțiuni asupra vieții acestuia.

Există credința că anumite activități aveau izbândă numai dacă erau făcute în momente importante ale zilei sau nopții. Bătrânii spuneau: „Când vrei să faci ceva, să pornești un lucru, ia seama la vreme. Tot ceasul are felul lui și norocul lui, numai atunci ceea ce vrei să faci are înțeles!”

Integramă

O doamnă, cumpărându-și o haină de blană, la casierie scoate din geantă bancnote mototolite și umede. Văzând fața nedumerită a casieriei, îi spune...

La cumpărături

PIERDERE DE CURENT UN AN DE CATĂNIE	NET I ZĂPADĂ MESTESUGUL CUPRULUI		CEI DIN ELITĂ LABĂRTARE	2) ...
		NEAM DE RUS FOST CRAI RUS		OMUL CU GONDOLA
SERTAR GOL I LA NOI, LA DOMICILIUL	MITRE PAPALE	1) ...		
			OBRAZUL FIN INFORMAȚII SECRETE	,
LIPSITE DE BUN-SIMȚ ZICERE DE BINE				
		LUCRARE PE OGOR PRINSE ÎN SPOT I		
ANGAJAȚI LA CAZINOU FIBRĂ SINTETICĂ			ESENȚĂ DE CEAI I MARGINI DE TEREN I	,
FEMEIE AFURISITĂ ÎNTREBARE SCURTĂ		GAZ DE SONDĂ ESENȚĂ DE CONIAC I		POM CU AGUDE CLEȘTE DE ELECTRICIAN
	PENE I GINDACI SACRI LA EGIPTENI	NICOLAE MANEA TOCIT... PE MARGINI I	SĂRUTĂRI FUGARE DINTE	A BĂGA ÎN SPERIETI BENZINĂRIE
TĂIETURĂ LA HAINĂ ÎMBRĂCAT CU GUST				ARANJAREA PĂRULUI ZEAMĂ DE MĂMĂLIGA
		RĂNIT DE SABIE A CONDUCE ORCHESTRA		TRUP CUTREMURE DE PĂMÎNT
PĂSTĂI PROVINȚIE GERMANĂ MILOGEALĂ		ASUPRIȚOR NU PREA VORBEȘTE		FORMAT LA TELEFON
			DOMOALE MAGAZIN ÎN PORT	JERTFA ZIDIRIT NARATIV
TIPĂT DE GÎSCĂ ȘEF ÎN INDUSTRIE	EMISIE DE PARTICULE CREANGA POETULUI			CÎTE-N LUNĂ I PRINSĂ ÎN BALAMALE
			GULER LA HALBA CU BERE ÎN VENĂ I	
SITUAȚIE DIFICILĂ TRĂTATE CU CÎNSTE			UMBLĂ CU VEȘTI	
				TRAGEDIE ÎN VALURI

(În această integramă se folosește ortografia cu â)

Glume

Gică face poze pe malul lacului, când nevastă-sa îl strigă disperată:

– Gică! Repede, se înecă mama!

Gică răspunde:

– Degeaba, nu mai am spațiu pe card...

Femeia se pregătește să-i spună soțului că vrea să se despartă:

– Vasile, am o veste proastă pentru tine...

– Ce-i, Leano?? Eu am una bună...

– Păi, începe cu a ta.

– Am câștigat la loto 1 milion de euro... Spune-o pe a ta acum.

– Am ars cozonacii.

– Și vrei să spunei că soțul dumneavoastră s-a spânzurat?, o întreabă judecătorul pe tânăra văduvă.

– Da, domnule judecător, răspunde aceasta.

– Și cum explicați atunci mulțimea de cucuie pe care le are?

– S-a spânzurat cu un elastic...

Care este diferența dintre bărbatul ideal și amantul ideal?

Bărbatul ideal este cel care, atunci când își găsește soția în pat cu amantul, spune: „Nu e nicio problemă, continuați, vă rog!”

Amantul ideal este acel amant care poate continua...

Un tip își vinde câinele. Cumpărătorul întreabă:

– Sănătos?

– Sănătos!

– Inteligent?

– Inteligent!

– Credicios?

– Cel mai credincios, este a cincea oară când îl vând.

Scoțianul, proprietar al unei firme, se adresează angajaților:

– Dumneavoastră ați lucrat anul acesta foarte bine, iar profiturile firmei au crescut substanțial. Drept recunoștință, fiecare dintre voi va primi câte un cec de douăzeci de lire.

Bucurie generală. Patronul continuă:

– Dacă și la anul veți lucra la fel de bine, atunci am să le și semnez.

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Lectură

Ioana Pârvulescu:
Dialoguri secrete
Cum se roagă scriitorii
și personajele lor

„Literatura este locul în care înțimitatea se dezvăluie. În această carte, cortina se ridică de pe cuvintele spuse în mare taină: scriitorii se roagă (în pagini de jurnal) și personajele lor se roagă (în ficțiune). Adunate laolaltă, cuvintele cele mai sincere și mai puternice li se transformă într-un teribil spectacol al omenescului, în momente pline de dramatism.

Am ales 37 de autori din marea bibliotecă a lumii, de la Homer și Platon până la Ionesco, Cioran, N. Steinhardt și Mircea Cărtărescu și am încercat să-i citesc ca și cum aș face-o pentru prima dată. Bănuiala mi s-a confirmat: m-au recucerit prin actualitate și prin câteva detalii care – mi s-a părut – schimbă totul. Punctul de pornire este întotdeauna o rugăciune din cărțile lor, iar comentariul liber prin care m-am legat de acestea trece firesc de la literatură la viață.

Deși rugăciunea este un moment liric sau dramatic, cartea a ieșit preponderent epică. Adevărul este că îmi place să povestesc. Fie și cărțile din bibliotecă, fie și viețile bieților oameni, viețile eroicilor oameni care le-au scris. Precum și, iată, dialogurile lor secrete” – Ioana Pârvulescu „Dialoguri secrete. Cum se roagă scriitorii și personajele lor”, cea mai recentă carte a Ioanei Pârvulescu, a apărut recent la Editura Humanitas.

Concert

„Tot ce-i românesc nu pierie”

În anul Centenarului, maestrul Tudor Gheorghe va susține un concert special, „Tot ce-i românesc nu pierie”, la Oradea, în ziua de 12 noiembrie, de la ora 19.00. Concertul va avea loc în Sala Mare a Teatrului Regina Maria.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

12 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

13 NOIEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 16.50: Programe culturale pe zona de vest a României/Agneta Nica 17.00: Știri, date meteo 17.10: Alfabet urban – Deva / serialul lectorului dr. Szabó Zsolt 17.30: Poezie în acorduri – Radu Stanca (dr. Mihaela Bucin) 17.55: Încheiere

14 NOIEMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

15 NOIEMBRIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

16 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – 100 de povești de aur ale sportului românesc 17.25: Sarea în bucate / preluare Radio Antena Satelor 17.55: Încheiere

17 NOIEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.20: File de calendar 16.25: De dor și drag - emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă/Radio Timișoara 17.20 Emisiune de muzică ușoară / Sanda Ladoși 17.55: Încheiere

18 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

SARCOFAG, sarcophage,

s. n. (în Antichitate)

Sicriu monumental

executat din piatră,

bronz etc. (artistic ornamentat).

● Monument funerar în formă de sicriu. [Var.: (rar) **sarcofăgiu** s. n.] – Din fr. **sarcophage**, lat. **sarcophagus**.

UMOR

ecranul
nostru

miercuri, 14 noiembrie, Duna TV, ora 7.15

miercuri, 14 noiembrie, Duna World, ora 13.50

Școala Generală și Grădinița Română „Lucian Magdu” din Bătania în fiecare al cincilea an organizează Întâlnirea Generațiilor. Manifestarea are menirea să reunească actualii și foștii elevi și cadre didactice a școlii. Direcția școlii consideră că prin exemplul înaintașilor și școala actuală dobândește forță pentru viitor. Săptămâna viitoare, la 15 noiembrie, va începe, la Budapesta, Săptămâna filmului românesc, iar paralel, de la 16 noiembrie, la Seghedin se va organiza manifestarea „5:3 – Film românesc la Cinematograful Belvárosi Mozi Seghedin” în organizarea Filialei Seghedin a ICR Budapesta. La ambele evenimente invitatul special va fi actorul român Vlad Ivanov. Realizator: **Tiberiu Boca**

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.huAutoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Iuhas

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Coordonator: Eunicia Trif

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapestaInstitutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.huInstitutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.huCentrul de Documentare
și Informare al AȚRU

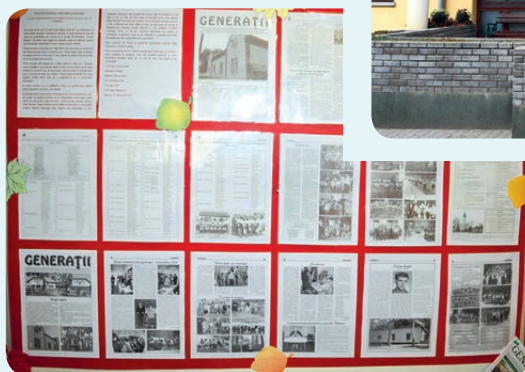
5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: postmaster@mroodok.t-online.hu

Relatare
în pagina
a 3-a

Întâlnirea generațiilor la școala românească din Bătania

**FOAIA
românească**

9 noiembrie
2018

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Becan. Tehnoredactor: Ioan Nyisztor. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2018: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).